

DE SYNOPTISCHE EVANGELIËN (2)

Wat betreft de onderlinge afhankelijkheid van de drie synoptische evangeliën (Marcus, Matteüs en Lucas) wordt aangenomen dat Marcus een onafhankelijke tekst is en dat Matteüs en Lucas, afgezien van eigen aanvullingen, afhankelijk zijn van Marcus. Matteüs en Lucas hebben de tekst van Marcus als uitgangspunt genomen en op verschillende manieren aangevuld. Deze aanvullingen komen uit een andere verzameling, die bestond uit uitspraken van en verhalen over Jezus. Dit is de zogenaamde 'tweebronnen-theorie': de eerste bron is Marcus en de tweede staat bekend als Q (= Quelle = bron). Dit betekent dat aangenomen wordt dat toen Matteüs en Lucas aan het schrijven waren, zij het evangelie van Marcus én Q voor zich hadden. Een probleem hierbij is dat niets van Q bewaard is gebleven.

Algemeen wordt aangenomen dat Marcus kort na de verwoesting van de tempel van Jeruzalem in 70 na Christus geschreven is. Dit is ongeveer 40 jaar na de dood van Jezus. Dit betekent dat in die tijd nog mensen leefden die Jezus hadden meegemaakt. Marcus is dus het oudste verslag. Het is vermoedelijk in Rome geschreven. Het verslag van Matteüs is rond 90 geschreven, waarschijnlijk in Syrië. Lucas schreef zijn boek waarschijnlijk tussen 80 en 100 toen hij buiten Palestina was. Marcus is waarschijnlijk geschreven door de tolk/vertaler van Petrus of door Johannes Marcus die genoemd wordt het boek 'Handelingen der Apostelen.' Matteüs is waarschijnlijk één van Jezus' leerlingen en vermoedelijk tollenaar. Lucas is waarschijnlijk arts en metgezel van de apostel Paulus en misschien ook van Petrus. Geen van deze auteurs noemt zijn eigen naam. Dat was in die tijd niet gebruikelijk: het ging niet om de schrijver maar om de inhoud van de boodschap. Daarom wordt tijdens het voorlezen van een tekst uit het evangelie steeds gezegd: 'Uit het evangelie volgens.....'

Het evangelie van Johannes staat apart van de synoptische evangeliën. Dit evangelie verschilt sterk van de andere drie. Uit het overgeleverde materiaal maakt Johannes een eigen keus. Johannes, verwijst naar zich zelf als 'de geliefde leerling' van Jezus, waardoor wordt aangenomen dat hij de schrijver is. Hij schreef zijn evangelie rond het jaar 100 vanuit Klein-Azië. Het weerspiegelt sterk de theologische opvattingen over Jezus die zich rond het jaar 100 hadden gevormd in de christelijke oergemeenten. Johannes legt sterk de nadruk op het eeuwige leven dat met en in de persoon van Jezus is gekomen. Teksten uit het evangelie van Johannes worden naast die van Matteüs, Marcus en Lucas ingevoegd in de A, B en C-jaren van de liturgische kalender.

SV

Uit: Parochieblad St. Andreasparochie nr. 29, 6 oktober 2007